

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Ενας σοσιαλιστής στην ηγεσία της Ένωσης

Από την 1η Δεκεμβρίου η Ευρώπη έχει νέα θεσμική ηγεσία. Μια πολιτικά άλλη Ευρώπη. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ανέλαβε νέα Επιτροπή με την παλαιά πρόεδρο όμως Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, αλλά με 21 νέα μέλη από τα συνολικά είκοσι επτά – την πιο δεξιά Επιτροπή όμως στην ιστορία του θεσμού. Πολύ σημαντική αλλαγή είναι ωστόσο η ανάληψη της προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (διάσκεψη κορυφής των 27 ηγετών – ανώτατου πολιτικού οργάνου) από τον πρώην πρωθυπουργό της Πορτογαλίας, τον σοσιαλιστή Αντόνιο Κόστα. Η περίπτωση Κόστα είναι ξεχωριστή. Καθώς είναι ο πρώτος εθνικός προέλευσης πολιτικός που αναλαμβάνει το ανώτατο αυτό αξίωμα της ΕΕ. Η καταγωγή του είναι από Ινδία και Μοζαμβίκη και αυτό σε συμβολικό και όχι μόνο επίπεδο είναι πολλαπλώς ενδεικτικό των αλλαγών που συντελούνται στην Ευρώπη. Η αντίληψη ότι η Γηραιά Ήπειρος είναι χώρος που κατοικείται αποκλειστικά από λευκούς αρχίζει να υποχωρεί, αν και μέσα από ισχυρές αντιδράσεις κατά κανόνα από την Ακροδεξιά (βλέπε και Η. Κιρχνάι, *Eurowhitness*, 2023). Η εθνική καταγωγή του Κόστα θα έχει ωστόσο και σημαντικές πολιτικές προεκτάσεις. Θα του επιτρέψει να αξιοποιήσει τους δεσμούς που έχει αναπτύξει με τον Παγκόσμιο Νότο προκειμένου η Ένωση να βελτιώσει τις σχέσεις της με την περιοχή αυτή. Το δράμα του για την εξωτερική πολιτική της ΕΕ, όπως είπε, θα είναι «360 μοιρών», θα καλύπτει όλο τον κόσμο.

Παράλληλα η αλλαγή ηγεσίας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επιτρέψει την αποκατάσταση της θεσμικής συνοχής και αρμονίας στο σύστημα της ΕΕ. Θα πάψει δηλαδή η σύγκρουση Επιτροπής και Συμβουλίου που υπήρξε το κύριο (τοξικό) χαρακτηριστικό της προηγούμενης πενταετίας. Σαρλ Μισέλ και Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ήσαν συνεχώς «στα μαχαίρια» εις βάρος της θεσμικής αποτελεσματικότητας της Ένωσης. Σε ό,τι αφορά την ευρύτερη ατζέντα, η νέα πολιτική ηγεσία θα έχει πρώτα και πάνω

απ' όλα να διαχειρισθεί την πολλαπλή αβεβαιότητα. Την αβεβαιότητα των σχέσεων με τις ΗΠΑ μετά την ανάληψη της προεδρίας από τον Ντ. Τραμπ. Το ενδεχόμενο ενός διατλαντικού εμπορικού πολέμου που θα μπορούσε να πλήξει καιρία την ευρωπαϊκή οικονομία και κάθε κράτος-μέλος ξεχωριστά (και την Ελλάδα) δεν μπορεί να αποκλεισθεί εάν ο Ντ. Τραμπ προχωρήσει στην επιβολή δασμών στις εισαγωγές ευρωπαϊκών προϊόντων στις ΗΠΑ όπως έχει προαναγγείλει. Την παράλληλη αβεβαιότητα σχετικά με τον τρόπο τερματισμού του πολέμου στην Ουκρανία που επιδιώκει ο Ντ. Τραμπ. Μπορεί να έχει καταλυτικές επιπτώσεις για την ευρωπαϊκή κυριαρχία και ασφάλεια πολύ περισσότερο εάν, όπως φαίνεται βέβαιο, θα χαλαρώσει αποφασιστικά την αμυντική κάλυψη της Ευρώπης από τις ΗΠΑ. Ετσι Κόστα και Φον ντερ Λάιεν θα πρέπει να πλοηγήσουν την Ευρώπη μέσα στα επόμενα χρόνια προς την επίτευξη δύο κρίσιμων στόχων: την ανάπτυξη της άμυνας/ασφάλειας με την ανάληψη μεγαλύτερης ευθύνης από την Ευρώπη και τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας (εφαρμογή της έκθεσης Ντράγκι).

Αλλά ίσως το πιο απτό κρίσιμο θέμα της νέας περιόδου θα είναι η διαπραγμάτευση και συμφωνία πάνω στο νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034 (MFF), τον μακροχρόνιο προϋπολογισμό δηλαδή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θέμα που αφορά άμεσα και καθοριστικά κάθε κράτος-μέλος και ιδιαίτερα την Ελλάδα. Με την πιο δεξιά απόκλιση Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο ρόλος του σοσιαλιστή Αντόνιο Κόστα, προερχόμενου από μια χώρα συνοχής του Νότου, θα είναι καθοριστικός: να διασωθούν τα διαρθρωτικά ταμεία και η πολιτική συνοχής.

Νέα ευρωπαϊκή πραγματικότητα (και για την Ελλάδα)...

Ο Π.Κ. Ιωακειμίδης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην προεβουθής - συμβούλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ